

ارائه الگویی برای حسابداری شنیداری و ارزیابی ابعاد آن

علی نوری^۱

مهدی صفری گرایلی^۲✉

ابراهیم گیوکی^۳

علی لعل بار^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۲۲

چکیده

دانش حسابداری با گذشت زمان همسو با تغییرات اجتماعی از شکل صرفاً اثبات گرایانه به سمت تعامل گرایی حرکت نموده است و ظهور دیدگاه‌هایی همچون روایتگری در حسابداری و یا زبان گزارشگری نتیجه وجود چنین تغییرات در این حرفه می‌باشد. حسابداری شنیداری به عنوان یکی از نوظهورترین ابعاد این دانش به دنبال ایجاد چشم اندازهایی از حسابداری آینده می‌باشد تا براساس آن بتواند ظرفیت‌های پاسخگویی به انتظارات و نیازهای اطلاعاتی را بهبود بخشد. لذا هدف این مقاله ارائه الگو الزامات توسعه حسابداری شنیداری و ارزیابی ابعاد آن در شرکت‌های بازار سرمایه براساس فرآیند رتبه‌بندی تفسیری می‌باشد. در این مقاله که به لحاظ روش شناسی ترکیبی بود ابتدا از طریق غربالگری محتوایی نسبت به تعیین الزامات توسعه حسابداری شنیداری در حد فاصل پژوهش‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۲ اقدام نمود. با تعیین ۱۰ پژوهش اولیه، ارزیابی انتقادی با کمک ۱۴ نفر از خبرگان حسابداری انجام شد و در نهایت ۷ بعد از الزامات توسعه حسابداری شنیداری تعیین گردید. در ادامه نسبت به تعیین پایایی این ابعاد از طریق تحلیل دلفی اقدام شد. در بخش کمی پژوهش نیز با کمک ۲۰ نفر از مدیران مالی و روسای حسابداری شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران نسبت به انجام فرآیند رتبه‌بندی تفسیری اقدام شد. نتایج پژوهش نشان داد، میزان تاثیرگذاری مولفه‌ی توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی به عنوان مبنای حسابداری شنیداری نسبت به بقیه مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری بالاتر می‌باشد، که به معنای آن است که حسابداری شنیداری جهت شناخت انتظارات برآمده از بسترهای اجتماعی می‌بایست سیستم‌های فناوری اطلاعات مالی را تقویت نماید تا بتواند به انتظارات اطلاعاتی ذینفعان پاسخ متناسب و قابل اتکاء ارائه دهد.

واژه‌های کلیدی: حسابداری شنیداری؛ سیستم‌های اطلاعات مالی؛ فرآیند رتبه‌بندی تفسیری.

۱ گروه حسابداری، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران. armin_207@yahoo.com

۲ گروه حسابداری، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران. (نویسنده مسئول) Mehdi.safari83@yahoo.com

۳ گروه مدیریت، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران. egivaki_1352@yahoo.com

۴ گروه حسابداری، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران. a_lalbar@iau_arak.ac.ir

۱- مقدمه

حسابداری به عنوان یک دانش دیرینه در علوم انسانی شناخته می‌شود که برحسب انتظارات و تعاملات اجتماعی پدید آمد و به مرور به بخش مهمی از کارکردهای محاسبات مالی در جوامع بدل گردید (ریزا و روگری^۱، ۲۰۲۱). بنیان این دانش که مبتنی بر رویکرد اثبات و عینیت‌گرایانه است به تدریج و با توسعه علوم رفتاری و مالی، تکمیل گردید و امروزه ظهور مفاهیمی همچون حسابداری رفتارگرایانه، ماهیت جدیدی به این حوزه داده است (خولیف^۲، ۲۰۱۱). اگرچه باید پذیرفت این حرفه به میزان زیادی به تکنیک‌ها و روش‌های عملیاتی وابسته است، اما نمی‌توان کتمان کرد که امروزه علم حسابداری فراتر از کارکردهای صرف محاسباتی به یک کارکرد برای ارتقای سطح شناخت و تصمیم‌گیری به ویژه در سطح بازارهای دارای ماهیت نمایندگی، بدل شده است (پیری‌سقرلو و همکاران، ۱۴۰۰). حسابداری شنیداری به عنوان یکی از همین تغییرات شناخته می‌شود که با آغاز قرن جدید، فلسفه‌های گذشته‌ی حسابداری را در جهت حضور پایدارتر در تصمیم‌های مالی بازار سرمایه، تقویت نمود و به ایجاد انسجام ادراکی از طریق افشاء فراگیر اطلاعات برای استفاده‌کنندگان منجر گردید. حسابداری شنیداری به عنوان چشم‌انداز تعاملات مبتنی بر اشتراک تجربیات و دانش برآمده از بسترهای اجتماعی شناخته می‌شود که با ترکیب توانایی و آموزش تلاش دارد تا دامنه‌ی تبدلی در حرفه حسابداری را در بین ذینفعان این دانش توسعه بخشد (کلی^۳، ۲۰۲۱). بخشی از این مفهوم ریشه در دانش‌افزایی و نقش مجامع علمی در توسعه این حوزه و بخش دیگری از آن به مستندسازی و حوزه‌های مهارتی در بین حسابداران اشاره دارد (خوشبخت و همکاران، ۱۴۰۱). در واقع شنیدن به عنوان یکی از مهارت‌های حسابداران می‌تواند زمینه‌ای از تغییر عملکردهای ساختگی به واقعیت‌ها براساس ردیابی ماهیت یک حساب ایجاد شده در واحد حسابداری محسوب شود و با افزایش سطح شناخت و یادگیری، مسئولیت اجتماعی خود در خصوص پایبندی به بیان تشریحی اسناد و مدارک حسابداری را غنا بخشد (بیکر و همکاران^۴، ۲۰۲۲). از طرف دیگر، در حوزه حسابداری حرفه‌ای، هزینه‌های اقتصادی ناشی از بی‌توجهی به مهارت شنیداری، بسیار زیاد است. زیرا این هزینه شامل زمان اضافی است که صرف تکرار رویه‌های ثابت و فرآیندهای بیهوده‌ای در حرفه حسابداری می‌شود که می‌تواند به افزایش هزینه مالی یک شرکت در بلندمدت منجر شود. هزینه‌هایی همچون؛ اشتباه محاسباتی و یا هزینه‌های اعتباری شرکت که به دلیل عدم کنکاش مرتبط با حرفه حسابداری از طریق مهارت‌های مبتنی بر شناخت انتظارات و نیازهای اطلاعات بیرونی می‌تواند به افزایش بهره مالی شرکت منجر گردد. از طرف دیگر زبان بدن در گفتمان حسابداری به ادراک شنیداری در کنار تصویرسازی ذهنی به حسابداران کمک می‌کند تا در جلسات با مدیران و شناخت خواسته‌های آنان و حتی مشتریان، راهبردهای

¹ Rizza and Ruggeri

² Kholeif

³ Kelly

⁴ Baker et al

عملیاتی حسابداری را به گونه‌ای تدوین نمایند تا ظرفیت‌های اثربخش رقابتی در شرکت تقویت گردد (باسنت و همکاران^۱، ۲۰۱۸). به عبارت دیگر، وجود چنین قابلیت‌ها، شرکت‌ها را در تعاملات با ذینفعان دارای مزیت رقابتی می‌نماید که کمتر شرکتی قادر خواهد بود آن را داشته باشد. زیرا این واحد براساس توسعه کارکرد شنیداری در حسابداری، نسبت به خواسته‌ها و منافع ذینفعان به طور موثرتری تمرکز خواهد نمود تا از این طریق بتوانند کارکردهای قابل توسعه‌ای در ارائه‌ی اخبار و اطلاعات، از خود ارائه دهند و باعث افزایش ظرفیت‌های اثربخش تعامل با ذینفعان گردد (داسیلو و همکاران^۲، ۲۰۱۷). لذا با عنایت به توضیح‌های داده شده، اهمیت انجام این پژوهش را می‌توان از دو منظر زیر بیان نمود:

اول اینکه این پژوهش به دلیل اینکه حاوی مفهومی جدید در حوزه‌ی حسابداری است، دارای ظرفیت‌های بسط نظری و ادبیات پژوهشی می‌باشد. در واقع نبود یک چارچوب نظری درباره‌ی این مفهوم باعث می‌شود تا این پژوهش به توسعه ادبیات نظری در رابطه با حسابداری شنیداری اقدام نماید. مبنایی که به دلیل فقدان پژوهش‌های مرتبط با این مفهوم می‌تواند به لحاظ اهمیتی که برای افزایش کیفیت تعاملات حرفه‌ای و دانش‌افزایی مالی و حسابداری دارد، به توسعه‌ی ادبیات نظری کمک نماید. مرور پژوهش‌های پیشین همچون برون^۳ (۲۰۰۹) که به بررسی «فناوری‌های مرتبط با حسابداری گفتمان در توسعه‌ی پایداری»؛ گداسکی و همکاران^۴ (۲۰۲۱) که به بررسی «چشم‌اندازهای آتی حسابداری گفتمان در کمک به حسابداری دولتی»؛ راف و همکاران^۵ (۲۰۲۲) که به بررسی «ارزیابی تأثیر آوای حسابداری در ارزیابی امور مالی اجتماعی: اعتمادزائی ذینفعان» پرداخته‌اند، حکایت از تصدیق این ادعا دارد که اگرچه موضوع‌هایی با هدف فاصله گرفتن حسابداری از اثبات‌گرایی همچون حسابداری گفتمان مورد بررسی قرار گرفته است، اما این موضوع چه به لحاظ ساختار تحلیل و چه به لحاظ معنایی ضمن اینکه دارای نوآوری در سطح حرفه‌ی حسابداری محسوب می‌شود و می‌تواند با ایجاد ابعاد این مدل به واسطه‌ی توسعه‌ی ارزش‌های تعاملی و معنایی در حرفه حسابداری بین ذینفعان نیز در اتخاذ تصمیم‌های با کیفیت‌تر کمک نماید.

دوم اینکه نتایج این پژوهش می‌تواند به تدوین کنندگان استانداردهای حسابداری کمک نماید تا درک منسجم‌تری نسبت به اهمیت حسابداری شنیداری کسب کنند. همچنین اثربخشی حسابداری شنیداری از نظر کاربردی، به دلیل افزایش شناخت بیشتر حسابداری از بستر اجتماعی، باعث می‌شود تا سطح پاسخگویی به انتظارات تقویت شود و این موضوع به سرمایه‌گذاران؛ سهامداران؛ تحلیلگران بازار کمک نماید تا نسبت به عملکردهای افشاء‌شده به واسطه‌ی وجود کارکردهای حسابداری شنیداری، تصمیم‌گیری‌های با ریسک کنترل شده‌تری را اتخاذ نمایند. لذا این پژوهش در قالب پشتوانه‌ی نظری و تجربی یادشده با استناد به پژوهش‌های

¹ Bassnett et al

² Da Silva et al

³ Brown

⁴ Godowski et al

⁵ Ruff et al

مرتبط با توسعه‌ی مفهوم حاضر به دنبال توسعه دانش حسابداری شنیداری در سطح شرکت‌های بازار سرمایه می‌باشد تا خلاء استانداردها و الزامات ساختاری در رابطه با موضوع پژوهش را پوشش دهد. زیرا مفهوم حسابداری شنیداری، متشکل از مضامین ادراکی است که الزاماً ممکن است در چارچوب‌های مشهود و قابل‌لمسی از حرفه حسابداری جای‌نگیرد و این پژوهش صرفاً به دنبال توسعه مفاهیم و معیارهای قابل‌سنجش برای توسعه‌ی آن در چشم‌اندازهای حسابداری باشد. لذا هدف این پژوهش در گام اول، ارائه الگوی حسابداری شنیداری از طریق غربالگری محتوای مفاهیم مرتبط با پدیده‌ی مورد بررسی در دل پژوهش‌های مشابه می‌باشد و در گام دوم براساس فرآیند رتبه‌بندی تفسیری به دنبال تعیین اولویت‌بندی هریک از مولفه‌های حسابداری شنیداری می‌باشد.

مبانی نظری پژوهش

جریان واقع‌گرا به عنوان یک مکتب فلسفی در برابر مکتب ذهنیت‌گرا در علوم انسانی، بر واقعیت‌ها به طور عینی متمرکز هستند و مستقل از محرک‌های ذهنی بر کمیت‌ها در مقابل کیفیت‌ها تأکید دارد. بنیان دانش کلاسیک حسابداری به واسطه‌ی ماهیت این حرفه براساس رویکردهای مکتب واقع‌گرایی بنا نهاده شده است و بنیانگذاران این مکتب مفاهیم کلی را بازآرای واقعیت‌هایی قابل‌سنجش عنوان نمودند و وجود کیفیت و معنا را در این حوزه تاحد زیادی نفی کردند (فرید و قدک‌فروشان، ۱۳۹۸). اگرچه مکتب ذهنیت‌گرا معتقد است که علوم انسانی بیش از هرچیز با برداشت انسان از آنچه رخ می‌دهد، سر و کار دارد و حتی دانش حسابداری را نیازمند کارکردهای تعاملی براساس شناخت انسان تلقی می‌نمایند، اما بنیان‌های اولیه این دانش بر واقعیت‌ها جهت تصمیم‌گیری تأکید داشت. تقابل رویکردهای این دو مکتب تقاضا، همچون عرصه‌های دیگر علوم انسانی، به تدریج زمینه‌های تغییر فلسفه‌ی علم حسابداری را ایجاد نمود. ملیساوالترز-یورک (۱۹۹۶) به عنوان پیشگام عرصه‌ی تغییر رویکردهای صرفاً کمی به رویکردهای ذهنی در دانش حسابداری، وجود تقاضای اطلاعاتی و عرضه‌ی آن از جانب حرفه حسابداری را مبنایی برای حرکت به سمت دانش حسابداری مدرن را فراهم نمود. در واقع حسابداری فراتر از ماهیت کمی‌گرایانه امروزه در پیوند با سطح ادراک و یادگیری براساس مهارت‌هایی همچون شنیدن و تعامل به سمت حوزه‌ای از کارکردهای این دانش در حرکت است که با مفاهیم کلاسیک خود فاصله دارد و بیشتر از طریق تمرکز بر رویه‌های تعاملی و اشتراکی به دنبال تقویت مکانیزم‌های توسعه‌ی عرصه‌ی جدیدی از این حرفه می‌باشد که شامل پارادایم‌های جدیدی از روایتگری حسابداری^۱ (رودرفورد^۲،

¹ Accounting Narrative

² Rutherford

۲۰۲۰؛ زبان گزارشگری^۱ (الکزندر و همکاران^۲، ۲۰۱۸)؛ ادراک حسابداری^۳ (جکلینگ^۴، ۲۰۰۲) و لحن گزارشگری مالی^۵ (تران و همکاران^۶، ۲۰۲۱) را شامل می‌شود. امروزه حسابداری شنیداری یا حسابداری شفاهی به عنوان مکانیزمی از ادراک حرفه‌ای در حسابداری براساس یک چرخه‌ی سیستمی تلقی می‌شود که واحد حسابداری با برداشت انتظارات از بسترهای اجتماعی و اعمال تغییرات در آن پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی ذینفعان هستند (باتلر^۷، ۲۰۱۶).

مبنای مورد استفاده حسابداری شنیداری

- تحقیق و توسعه از بسترهای اجتماعی در حسابداری
- اخلاق‌گرایی فلسفی در حسابداری
- تکنوکراسی‌گرایی در حسابداری

شکل (۱) مبنای شکل‌گیری حسابداری شنیداری به صورت سیستماتیک

¹ Financial Reporting Language

² Alexander et al

³ Perceptions of Accounting

⁴ Jackling

⁵ Tone Disclosure

⁶ Tran et al

⁷ Butler

همانطور که این چارچوب نشان می‌دهد، در ابتدا حسابداری از طریق مبانی مورد اشاره همچون تحقیق و توسعه توسط واحدهای مرزگستر درون شرکتی تلاش می‌نمایند نیازهای اطلاعاتی ذینفعان را شناسایی نماید و از طریق حوزه‌ی اخلاق‌گرایی فلسفی در حرفه حسابداری نسبت به غربالگری انتظارات برای پاسخگویی برحسب اولویت‌ها اقدام کند (سنن و همکاران^۱، ۲۰۲۲) تا در نهایت براساس تکنوکراسی‌گرایی در حرفه حسابداری نسبت به تغییر شرایط حاضر و رسیدن به شرایط مطلوب از طریق واحد حسابداری اقدام نمایند، که مسلماً برونداد چنین فرآیندی، شکل‌گیری تعاملات بلندمدت واحد حسابداری به عنوان ارجاع دهنده‌ی عملکردهای مالی شرکت‌ها به ذینفعان می‌گردد (فریمانکس و همکاران^۲، ۲۰۲۰). به عبارت دیگر تکنوکراسی به توسعه‌ی سیستم‌های اطلاعاتی در حوزه مالی و حسابداری کمک می‌کند و باعث می‌شود تا چرخه‌ی اطلاعات از محیط بیرون و براساس انتظارات ذینفعان به داخل شرکت و واحد حسابداری انتقال یابد و با اعمال فرآیندهای اثربخش، زمینه برای افشاء به موقع اطلاعات و در نتیجه ارتقاء سطح تعامل‌پذیری بین شرکت با ذینفعان، مهیا می‌گردد. این فرآیند از پایین‌ترین سطح ورودی داده تا بالاترین سطح سیستم یعنی خروجی‌ها می‌تواند زمینه‌ی پاسخگویی به انتظارات را مهیا سازد و باعث گردد تا حرکت از بالاترین سطح یعنی بروندادها به پایین‌ترین سطح یعنی دروندادها منجر بر رفع اشتباهات و کسب تجربه از آن‌ها در مسیر تعامل با ذینفعان تلقی شود.

پس حسابداری شنیداری همچون سایر کارکردهای تعامل‌گرایانه خود مثل حسابداری گفتمان از چرخه‌ی سیستماتیک تبعیت می‌نماید که این سیستم در نهایت می‌تواند به دلیل مراوده‌ی رفت و برگشتی بین سیستم با بسترهای اجتماعی به ارتقاء سطح اعتماد و اطمینان بین شرکت با ذینفعان منجر گردد (استون و لایت‌بادی^۳، ۲۰۱۷). به عبارت دیگر، بستر گفتمان به صورت فرآیند و گردش اطلاعات از طریق بازخورد به طور رفت و برگشت دائماً سیستم را ارزیابی و در نهایت اصلاح می‌نماید. زیرا شرکت ارتباط با ذینفعان بیرونی را از طریق شنیدن صدای انتظارات آنان در قالب یک سیستم چرخه‌ی اطلاعات ایجاد می‌نماید و سپس روایت‌های واقع‌گرایانه خود براساس کیفیت و کمیت عملکردهای مالی شرکت را به آنان مخابره می‌کند و ذینفعان با دریافت اطلاعات، سطح انتظارات خود را به سیستم باز می‌گرداند (گیلانی و همکاران، ۱۴۰۱). در این شرایط شکل ارتباط به صورت دوسویه حادث می‌شود و زمینه را برای اجتماع دانش در حسابداری که ثمره‌ی جذب دانش؛ انتظارات و نیازهای اطلاعاتی ذینفعان می‌باشد، محقق می‌گردد و در این صورت حسابداری گفتمان به صورت یک هنجار اجتماعی به تقویت ارتباط بین شرکت با ذینفعان منجر خواهد شد (کریمی و همکاران، ۱۴۰۱). با توجه به توضیح‌های ارائه شده سوال‌های پژوهش به ترتیب زیر ارائه می‌شود:

(۱) الزامات توسعه حسابداری شنیداری کدامند؟

¹ Senn et al

² Frémeaux et al

³ Stone & Lightbody

۲) تأثیرگذارترین بعد شناسایی شده‌ی الزامات توسعه حسابداری شنیداری در سطح شرکت‌های بازار سرمایه کدامند؟

پیشینه پژوهش

مفهوم حسابداری شنیداری به عنوان یکی از ابعاد پارادایم تغییر حسابداری از کلاسیک به مدرن مطرح می‌باشد که کمتر به طور مشخص به این مفهوم از منظر تجربی پرداخته شده است. در واقع بیشتر پژوهش‌های مشابه با تمرکز بر ریشه‌های مفهومی ابعاد پارادایم تغییر در دانش حسابداری نسبت به توسعه‌ی مفاهیم جدید در این حرفه اقدام نمودند و پژوهش‌های معدودی نسبت به بررسی مفهوم حسابداری شنیداری اقدام کردند. لذا در این بخش پژوهش‌های مرتبط با مفهوم حاضر ارائه می‌شود.

گادوسکی و همکاران^۱ (۲۰۲۱) پژوهشی تحت عنوان «حرکت به سوی حسابداری شنیداری: ابزارها و شواهد» انجام دادند. جامعه‌ی آماری این پژوهش آموختگان حسابداری در بخش عمومی بودند و ابزار پژوهش تحلیل محتوا بود. نتایج پژوهش نشان داد، تمرکز بر کارکردهای حسابداری گفتمان به خصوص در بخش عمومی، زمینه‌هایی از فرهنگ و هنجارهای اجتماعی را در بر می‌گیرد که نیازمند آگاهی‌سازی آکادمیک دارد. در واقع این پژوهش به بخشی از ارزش‌های حرفه حسابداری پرداخته است که الزاماً برای آن استاندارد مشخصی وجود ندارد و نیازمند ادراک‌سازی مفهومی در شناخت رگه‌های پیوند بین مسائل اجتماعی با گزارشگری مالی شرکت‌ها به منظور ارتقای قابلیت‌های تعاملی با ذینفعان می‌باشد. ابزار این بخش طبق نتایج پژوهش استفاده از شیوه‌های گفتگومحوری در گروه‌های کانونی است که قادر خواهد بود تا زمینه را برای انسجام ادراکی بیشتر به عنوان پیامد این رویکرد نظری ایجاد کند. ریدراپ و گیدو^۲ (۲۰۱۹) پژوهشی تحت عنوان «مهارت‌های شنیداری: عقب‌نشینی مربیان حسابداری از شیوه‌های کلاسیک آموزش» انجام دادند. در این پژوهش از طریق تحلیل محتوا سرفصل‌های آموزش رشته حسابداری در استرالیا براساس اصول CPA استرالیا^۳ را به منظور شناسایی مهارت‌های شنیداری مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد انجمن حسابداران خبره در استرالیا براساس الزامات راهنمای حرفه‌ای حسابداری در آزمون پیوستن به حسابدار رسمی، نیاز به مهارت شنیدن را به عنوان یکی از مبنای آزمون‌ها لازم دانسته‌اند و تغییر در سبک آموزش‌های حسابداری کلاسیک را به عنوان معیاری برای این آزمون از سیستم‌های آموزش عالی در استرالیا لازم و ضروری تلقی نمودند. این پژوهش به لحاظ کاربردی به ایجاد یکپارچگی وحدت ادراکی در حسابداران کمک می‌نماید و باعث می‌شود تا سطح کارکردهای حسابداری از بعد صرفاً فنی به سمت دانش فراگیرتری از تعاملات با

¹ Godowski et al

² Reddrop & Gido

³ Certified Public Accountant Australia

ذینفعان حرکت نمایند. داسیلوا و همکاران^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی «حسابداری شفاهی و شنیداری را به عنوان پیکره‌ی حسابداری» را مورد بررسی قرار دادند. در این پژوهش که از طریق تحلیل مضمون براساس مصاحبه و غربالگری محتوایی پژوهش‌های مرتبط با مفاهیم پدیده‌ی مورد بررسی صورت گرفته است نتایج نشان داد، استفاده از تکنیک‌های مهارت ارتباطی و تقویت قدرت شنیدن و تعامل با بسترهای اجتماعی مرتبط با حسابداری می‌تواند به افزایش سطح پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری کمک نماید. نحاس و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی تحت عنوان «بررسی تأثیر یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)، بر یادگیری حسابداری» انجام دادند. در این پژوهش آمده است، تقریباً از سال ۱۹۸۴ تا به امروز کمیته و انجمن‌های حرفه‌ای حسابداری مانند AAA، AEC و IAES بیان کرده‌اند که سیستم آموزشی و یادگیری حسابداری نیازمند تغییر است و یکی از مهم‌ترین اشاره آنها مربوط به فقدان یادگیری فعال بوده است. این پژوهش باهدف بررسی تأثیر یادگیری مبتنی بر تیم (TBL) به‌عنوان یک تکنیک یادگیری فعال، بر یادگیری دانشجویان حسابداری میانه یک در مقایسه با روش سنتی (معلم محور)، انجام شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانشجویان حسابداری میانه یک موسسه آموزش عالی زند شیراز در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ می‌باشد و نمونه مورد مطالعه براساس جامعه در دسترس انتخاب و شامل دو گروه حسابداری میانه یک جمعاً ۷۰ نفر (۳۵ نفر گروه آزمون و ۳۵ نفر گروه کنترل) که هر دو گروه توسط یکی از محققین تدریس شده است. در این پژوهش از پیش-آزمون و پس-آزمون جهت جمع‌آوری داده‌ها و از تجزیه و تحلیل کوواریانس برای آزمون داده‌ها استفاده شده که روایی آزمون‌ها به تأیید ۳ نفر از مدرسین دانشگاه رسید است. نتایج نشان‌دهنده یادگیری بهتر دانشجویان گروه آزمون (TBL) در مقایسه با گروه کنترل (سنتی) از نظر سطح یادگیری شنیداری است.

اگرچه در این بخش تلاش گردید تا پژوهش‌های مرتبط با موضوع حسابداری شنیداری را ارائه نمود، اما اولاً معدود بودن پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد هنوز این مفهوم به یک چارچوب لازم برای ایجاد ادراک منسجم در توسعه‌ی دانش حسابداری دست نیافته است و ثانیاً بیشتر پژوهش‌های انجام شده به صورت موردی یا تحلیل محتوا بودند و تبیینی از ابعاد شناسایی شده در بسترهای اجتماعی و پاسخگویی به انتظارات ذینفعان از منظر ارزیابی صورت نگرفته است. لذا این پژوهش تلاش دارد تا براساس شیوه‌ی تحلیلی و ترکیبی پژوهش نسبت به پوشش نقاط ضعف یاد شده در پژوهش‌های قبلی اقدام نماید.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش جزء پژوهش‌های ترکیبی محسوب می‌شود زیرا در دو بخش کیفی و کمی اقدام به جمع‌آوری داده‌های پژوهش نموده است. لذا در بخش کیفی با استفاده از غربالگری محتوایی نسبت به تعیین الزامات حسابداری شنیداری اقدام می‌شود و سپس براساس تحلیل دلفی نسبت به سنجش پایایی ابعاد شناسایی شده

¹ Da Silva et ah

اقدام لازم صورت می‌پذیرد تا در بخش کمی پژوهش از طریق تحلیل ماتریسی نسبت به تعیین تأثیرگذارترین ابعاد شناسایی شده‌ی الزامات حسابداری شنیداری در سطح شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران اقدام شود. فرآیند رتبه‌بندی تفسیری^۱ (IRP) به عنوان مبنای تحلیل ماتریسی در این پژوهش مدنظر می‌باشد. این فرآیند با ارزیابی مقایسه زوجی و متقارن برای مقایسه‌ی ابعاد شناسایی شده در سطر «i» و ستون «j» می‌باشد تا براساس آن ارتباط بین ابعاد شناسایی شده در قالب ماتریس دستیابی؛ ماتریس متعامل و ماتریس متقارن تعیین گردد و مبنایی برای اولویت‌بندی از بین آنان قرار گیرد. هر یک از ابعاد شناسایی شده‌ی بخش کیفی در تلاش است تا تأثیرگذارترین الزام توسعه‌ی حسابداری شنیداری را تعیین نماید.

جامعه آماری پژوهش

براساس ترکیبی بودن تحلیل این پژوهش، جامعه آماری به دو بخش کیفی و کمی تفکیک می‌شود. در بخش کیفی شامل ۱۴ نفر از متخصصان و خبرگان رشته حسابداری در سطح دانشگاهی هستند، که به واسطه انجام پژوهش‌های علمی در زمینه مشابه، دارای رویکردی تخصصی و علمی در این رابطه می‌باشند. این افراد از طریق روش نمونه‌گیری همگن انتخاب شدند، چراکه هدف این بود، افرادی که در این بخش مشارکت می‌کنند، که دارای دید نظری در رابطه با موضوع پژوهش باشند. همچنین براساس تحلیل فراترکیب، در این بخش از پژوهش‌هایی مرتبط با مفاهیم پژوهش بهره برده می‌شود. در بخش کمی، به منظور اجرای فرآیند رتبه‌بندی تفسیری، از ۲۰ نفر از مدیران مالی و روسای حسابداری شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران که چه به لحاظ دانشی و چه به لحاظ تجربی دارای سابقه بودند، خواسته شده تا براساس پرسشنامه‌های ماتریسی نسبت به مقایسه سطری «i» و ستونی «j» مولفه‌ها را یکدیگر اقدام شود. قابل ذکر است که باتوجه به اینکه تحلیل رتبه‌بندی تفسیری (IRP) یک تحلیل مبتنی بر تجزیه و تحلیلی ماتریسی و تحلیل در عملیات می‌باشد، می‌بایست براساس معیار مشخصی همچون تجربه یا دانش تخصصی توسط مشارکت‌کنندگان صورت پذیرد که اندازه جامعه در تحلیل‌های ماتریسی، به دلیل ماهیت تحلیلی و جلوگیری از انحراف و تجمیع داده‌های پژوهش معمولاً در مطلوب‌ترین حالت بین ۱۰ تا ۲۵ نفر می‌باشد (سوشیل ۱، ۲۰۱۷؛ چیتهمبارانتهان و همکاران، ۲۰۱۵). از این‌رو، در پژوهش حاضر تعداد ۲۰ نفر به عنوان اعضای جامعه هدف در بخش تحلیل رتبه‌بندی تفسیری، مشارکت داشتند.

یافته‌های پژوهش

ابتدا می‌بایست براساس آنچه در روش شناسی تشریح شد، نسبت به تعیین ابعاد حسابداری شنیداری اقدام نمود. براین اساس باتوجه به اینکه مفهوم حسابداری شنیداری یک مفهوم نوظهور در عرصه دانش حسابداری

¹ Interpretive Ranking Process

است می‌بایست براساس روش غربالگری محتوایی سیستماتیک با استفاده از پژوهش‌های مشابه با مفاهیم حسابداری شنیداری نسبت به تعیین ابعاد پدیده‌ی مورد بررسی اقدام لازم صورت گیرد. لذا باتوجه به بازه زمانی تعیین شده‌ی این پژوهش (۲۰۱۷-۲۰۲۲) مبنی بر استفاده از ابعاد بروزتر مفهوم حسابداری دانشی، ۱۰ پژوهش برای غربالگری محتوایی انتخاب شد. در این مرحله از طریق ارزیابی انتقادی^۱ با مشارکت خبرگان پژوهش نسبت به انجام این فرآیند اقدام گردید. لازم به ذکر است که این فرآیند شامل ۱۰ معیار زیر است که براساس امتیاز حداقل (۱) و حداکثر (۵) مورد بررسی قرار می‌گیرد. مجموع امتیازها براساس ۱۰ معیار می‌تواند ۵۰ باشد که اگر پژوهشی امتیاز ۳۰ و بیش از آن را کسب نماید، وارد گام چهارم می‌شود.

جدول (۱) تحلیل ارزیابی انتقادی

۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	پژوهش‌های تاییدشده
نحاس و همکاران (۱۳۹۹)	استون و لایتنبندی (۲۰۱۷)	داسیلو و همکاران (۲۰۱۷)	اوسی و کلبی ^۴ (۲۰۱۷)	ناست و همکاران (۲۰۱۸)	بورنبر و زرفاس ^۳ (۲۰۱۸)	ریدراب و گیتو (۲۰۱۹)	تران و همکاران (۲۰۲۱)	بیگر و همکاران (۲۰۲۲)	فیری-بریجرس و مورو ^۲	
۲	۲	۴	۲	۴	۲	۴	۲	۲	۵	هدف
۲	۲	۵	۴	۴	۱	۲	۱	۱	۴	روش
۱	۲	۴	۲	۲	۱	۴	۲	۲	۲	طرح
۲	۴	۲	۴	۲	۲	۴	۲	۲	۴	نمونه‌گیری
۲	۲	۴	۵	۲	۲	۲	۲	۲	۳	جمع‌آوری
۲	۴	۵	۴	۲	۱	۴	۲	۳	۲	تعمیم
۲	۴	۴	۲	۲	۲	۴	۲	۳	۳	اخلاقی
۲	۲	۲	۴	۲	۲	۲	۲	۳	۴	تحلیل
۲	۴	۲	۴	۲	۲	۴	۲	۲	۴	تئوریک
۲	۴	۴	۴	۲	۲	۴	۲	۲	۴	ارزش
۲۱	۲۴	۲۹	۲۸	۳۱	۲۰	۳۷	۲۵	۲۳	۲۷	جمع

منبع: یافته‌های پژوهشگر

^۱ Critical Appraisal Process

^۲ Ferrari-Bridgers & Murolo

^۳ Borner and Zerfass

^۴ Oussii and Klibi

باتوجه به امتیاز زیر ۳۰ چهار پژوهش در ردیف‌های ۲؛ ۳؛ ۵ و ۱۰ حذف می‌شوند. در ادامه می‌بایست با مرور متون پژوهش‌های تأیید شده نسبت به انتخاب مهمترین مولفه‌ها برحسب بیشترین تکرار از طریق شاخص مد اقدام شود.

جدول (۲) فرآیند تعیین مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری

شماره	محققان						جمع
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	
	فری‌ابریدجس و مورولو ^۱	ریدراب و گینو (۲۰۱۹)	بناسبت و همکاران (۲۰۱۸)	اوسی و کلبی ^۲ (۲۰۱۷)	داسیلو و همکاران (۲۰۱۷)	استین و لایت‌بندی (۲۰۱۷)	
۱	✓	-	-	-	-	✓	آگاهی محیطی از تغییرات نهادی در حسابداری
۲	-	✓	✓	✓	-	✓	ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری
۳	-	-	✓	-	-	-	مشروعیت بخشیدن به حوزه‌ی رفتار حسابداری
۴	-	-	-	-	✓	-	نهادگرایی مدنی در حسابداری
۵	-	-	✓	✓	✓	✓	توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی
۶	-	-	-	✓	-	✓	شخصیت متصدیان حسابداری
۷	✓	-	✓	-	-	-	هوش حسابداری
۸	-	-	-	✓	-	✓	تناسب شخصیت با ویژگی‌های حرفه‌ای
۹	-	-	✓	✓	-	-	هویت اجتماعی حرفه حسابداری
۱۰	-	-	-	-	-	✓	استانداردسازی رفتار حرفه‌ای
۱۱	-	-	✓	-	-	✓	پویایی تعاملات دیالکتیکی در حرفه حسابداری
۱۲	-	-	-	-	✓	-	سیک رهبری حسابداری
۱۳	✓	✓	✓	-	-	-	اخلاق گرایی در حرفه حسابداری
۱۴	✓	-	-	-	-	✓	تکنوگرایی گرایی در حرفه حسابداری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

¹ Ferrari-Bridgers & Murolo

² Oussii and Klibi

براساس نتیجه ارزیابی مبتنی بر شاخص مُد، مشخص گردید، ۷ الزام می‌تواند به توسعه حسابداری شنیداری کمک نماید.

جدول (۳) تعاریف مولفه‌های انتخاب شده

مولفه‌های تأیید شده	تعاریف مفهومی هر یک از مولفه‌های تأیید شده
اخلاق‌گرایی در حرفه حسابداری	اخلاق به عنوان اولین بُعد از الزامات حسابداری شنیداری مجموعه‌ای از ارزش‌های رفتاری مورد انتظار اجتماعی و تخصصی در این حرفه را در بر می‌گیرد که به حسابداران کمک می‌نماید تا از این مهارت برای شناخت بیشتر منافع برابر و متوازن ذینفعان بهره ببرد و در انجام کار حرفه‌ای منفع‌فرست طلبانی فردی و گروهی را ارجح بر منابع فراگیر ذینفعان قلمداد نکند. لذا اخلاق‌گرایی به حسابداران کمک می‌کند تا آنان براساس وجدان حرفه‌ای و سطح توقعات اجتماعی آنطور که شایسته است نسبت به حفاظت از حقوق و منافع حداکثری ذینفعان اقدام نمایند (فریرا-بریدجرس و مورولو، ۲۰۲۲).
ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری	این بُعد از الزامات حسابداری شنیداری، به کارکردهای نهادی در حرفه حسابداری اشاره می‌نماید که می‌تواند به افزایش قابلیت‌های یادگیری در حرفه حسابداری کمک نماید. به عبارت دیگر هر قدر متصدیان این حرفه از ظرفیت یادگیری بالاتری برخوردار باشند در مواجهه با چالش‌ها از ایده‌ها و سرعت عمل بالاتری برای حل مسئله‌های مرتبط به نیازهای اطلاعاتی ذینفعان برخوردار می‌باشند (باسنت و همکاران، ۲۰۱۸).
هوش حسابداری	یکی دیگر از الزامات حسابداری شنیداری، استفاده از ظرفیت‌های هوش در حسابداری است. در واقع نوعی توانمندی غریزی و نهادینه شده‌ای در حسابداران است که می‌تواند براساس قدرت شهودی و تغییرات بیرونی واکنش ادراکی منسجمی نشان دهد تا مانع از بروز هزینه برای واحد حسابداری شود (فریرا-بریدجرس و مورولو، ۲۰۲۲).
هویت اجتماعی حرفه حسابداری	بُعد چهارم الزامات حسابداری شنیداری، هویت اجتماعی حرفه حسابداری است که اشاره به ارزش‌هایی است که ذینفعان به آن از خود نشان می‌دهند. این ارزش‌ها باعث می‌گردد تا احساس مسئولیت در کنجکاوی نسبت به تغییرات در حرفه حسابداری و متصدیان امر در این حرفه تقویت گردد و با تلاش بیشتری به نیازها و خواسته‌های آنان پاسخ درخور و شایسته ارائه گردد (اوسی و کیلیبی، ۲۰۱۷).
توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی	سیستم اطلاعات مدیریت به عنوان تغییری در شیوه‌های سنتی مدیریت در پاسخگویی به تغییرات قلمداد می‌گردد که ورود به هزاره‌ی جدید آن به حسابداری نیز باعث ایجاد تغییرات مهمی در شیوه‌ی تعامل شرکت‌ها با ذینفعان گردد. در واقع توسعه‌ی سیستم‌های اطلاعات مالی به واحد حسابداری کمک می‌کند تا براساس یک چرخه‌ی سیستماتیک انتظارات اطلاعاتی ذینفعان را به موقع پاسخ دهد و از این طریق به تقویت تعاملات اثربخش بین شرکت‌ها با آنان کمک نمایند (باسنت و همکاران، ۲۰۱۸).

تعاریف مفهومی هریک از مولفه‌های تأیید شده	مولفه‌های تأیید شده
دیالکتیک در فلسفه اشاره به حوزه‌ی تعاملات افراد براساس ایجاد یک درک مشترک برای رسیدن به هدفی فراگیر و یکپارچه مدنظر می‌باشد. لذا حسابداری شنیداری براساس دیالکتیک برآمده از بسترهای اجتماعی بین شرکت‌ها با ذینفعان معنا پیدا می‌کند و می‌تواند زمینه ایجاد اعتماد به حوزه‌ی حرفه‌ای‌گرایی در حسابداری را از جانب جامعه را مهیا نماید (استون و لایت‌بادی، ۲۰۱۷).	پویایی تعاملات دیالکتیکی در حرفه حسابداری
بعد آخر در الزامات توسعه حسابداری شنیداری، استفاده از متخصصان و ورود افراد خبره به عرصه تدوین سیاست‌ها و چشم اندازه‌های حرفه‌ای در حسابداری می‌باشد تا از طریق پر نمودن شکاف اثبات‌گرایی با رفتارگرایی، این حرفه را نسبت به پاسخگویی به تغییرات اجتماعی حساس‌تر نماید (فریرا-بریدجرس و مورولو، ۲۰۲۲).	تکنوگرایی‌گرایی در حرفه حسابداری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

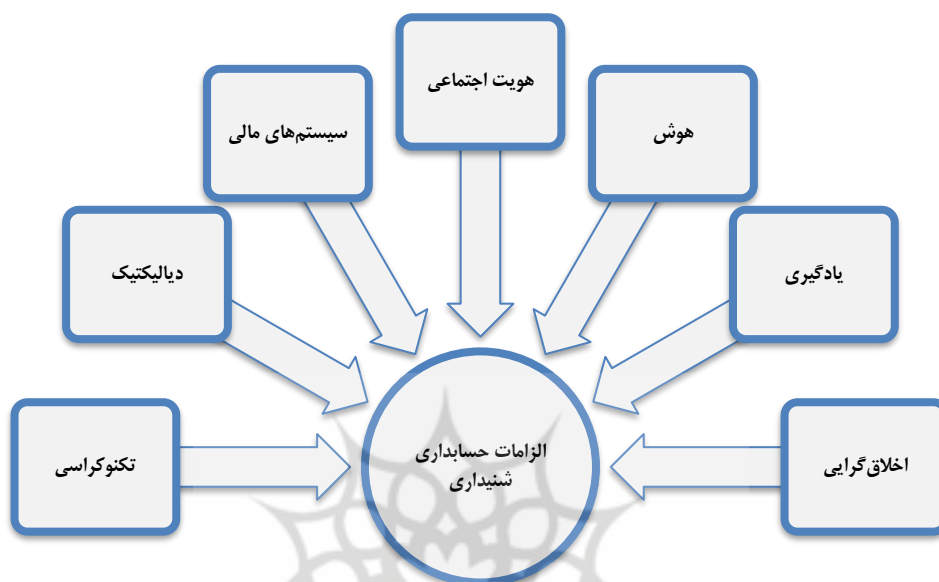
سپس به منظور تعیین اجماع نظر خبرگان از طریق تحلیل دلفی می‌بایست پایایی هریک از ابعاد شناسایی شده را طبق دو مبنای میانگین و ضریب توافق مورد سنجش قرار داد. لذا برای انجام این بخش باتوجه به مقیاس ۷ گزینه‌ای ارزیابی، طبق جدول (۴) نتایج تحلیل دلفی ارائه شده است.

جدول (۴) فرآیند تحلیل دلفی برای تعیین اجماع نظر خبرگان

نتیجه	دور دوم دلفی		دور اول دلفی	
	ضریب توافق	میانگین	ضریب توافق	میانگین
اخلاق‌گرایی در حرفه حسابداری	۰/۸۵	۶/۲۰	۰/۸۰	۶
ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری	۰/۸۵	۶/۲۰	۰/۸۰	۶
هوش حسابداری	۰/۷۵	۵/۵۰	۰/۶۵	۵/۳۰
هویت اجتماعی حرفه حسابداری	۰/۷۵	۵/۵۰	۰/۶۵	۵/۳۰
توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی	۰/۵۵	۵/۱۰	۰/۵۰	۵
پویایی تعاملات دیالکتیکی در حرفه حسابداری	۰/۶۵	۵/۳۰	۰/۶۰	۵/۲۰
تکنوگرایی‌گرایی در حرفه حسابداری	۰/۶۵	۵/۳۰	۰/۵۸	۵/۱۵

منبع: یافته‌های پژوهشگر

همانطور که تعیین شد، تمامی الزامات حسابداری شنیداری از نظر پایایی مورد تأیید قرار گرفتند و که در ادامه ابتدا چارچوب نظری ارائه می‌گردد و سپس نسبت به انجام تحلیل رتبه‌بندی تفسیری در بخش کمی اقدام لازمه صورت می‌گیرد.

شکل (۳) الگوی الزامات حسابداری شنیداری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در ادامه همانطور که پیش‌تر توضیح داده شد، پژوهش وارد فاز تحلیل رتبه‌بندی تفسیری می‌شود تا اثرگذارترین الزام حسابداری شنیداری برای توسعه‌ی این دانش را مشخص نماید. لذا جهت مقایسه زوجی مولفه‌های پژوهش از فرآیند ارزیابی تاثیرگذاری سطر «i» بر ستون «j» و یا برعکس و یا متقابل، استفاده می‌شود. لذا به منظور ایجاد ماتریس‌های تعاملی ابتدا می‌بایست سطح ارتباط مستقیم، متقارن و یا غیرمستقیم را همسو با توضیح‌ها مور توجه قرار داد. برای تعیین نوع روابط پیشنهاد شده است که از نظر خبرگان براساس نمادهای مندرج در جدول (۵) استفاده می‌شود:

جدول (۵) روابط مفهومی در تشکیل ماتریس خود تعاملی ساختاری

اختصارات تعریف شده				
O	X	A	V	
$i \nleftrightarrow j$	$i \leftrightarrow j$	$i \Leftarrow j$	$i \Rightarrow j$	تشریح ریاضی
عدم وجود اثر سطر و ستون	اثر متقابل سطر و ستون	اثر مستقیم ستون بر سطر	اثر مستقیم سطر بر ستون	تشریح تفسیری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با عنایت به اختصارات این تحلیل، در ادامه نسبت به تشکیل ماتریس خود تعاملی ساختاری (SSIM) اقدام می‌شود.

جدول (۶) ماتریس خود تعاملی الزامات حسابداری شنیداری

	E	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7
مولفه‌های مستقر سطر «i»	E1	-	V	O	X	A	X	O
	E2		-	A	A	A	A	A
	E3			-	O	A	O	O
	E4				-	A	X	O
	E5					-	V	A
	E6						-	O
	E7							-
	مولفه‌های مستقر ستون «j»							

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در این بخش می‌بایست نسبت به تعیین ماتریس تفسیری براساس مقایسه سطر «i» و ستون «j» و شاخص مُد به ترتیب زیر اقدام شود.

جدول (۷) تحلیل تفسیری ماتریس متقابل الزامات حسابداری شنیداری

E7	E6	E5	E4	E3	E2	E1	
	ترکیب متقابل اخلاقی گرایایی با پویایی دیالکتیک مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری		ترکیب متقابل اخلاقی گرایایی با هویت اجتماعی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری			-	E1
					-		E2
					هوش حسابداری از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری		E3
	ترکیب متقابل هویت اجتماعی با پویایی دیالکتیک مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری				هویت اجتماعی از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	ترکیب متقابل هویت اجتماعی با اخلاقی گرایایی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	E4

موانع‌های مستتر سطر «f»

			توسعه سیستم اطلاعات مالی از طریق هویت اجتماعی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	سیستم اطلاعات مالی از طریق هوش مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	سیستم اطلاعات مالی از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	سیستم اطلاعات مالی از طریق اخلاق‌گرایی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	E5
			ترکیب متقابل پویایی دیالکتیک با هویت اجتماعی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری		پویایی دیالکتیک از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	ترکیب متقابل پویایی دیالکتیک با اخلاق‌گرایی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری	E6
		تکنوکراسی از طریق سیستم اطلاعات مالی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری			تکنوکراسی از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری		E7

مؤلفه‌های مستقر ستون «J»

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در این بخش می‌بایست براساس فرآیند تبدیل اختصارهای تعریف شده در جدول (۵)؛ ماتریس خودتعاملی ارائه شده در جدول (۶) و فرآیند تبدیل نمادهای اختصاری در جدول (۸) نسبت به تعیین ماتریس دستیابی در جدول (۹) اقدام نمود.

جدول (۸) فرآیند تبدیل نمادهای اختصاری به ۰ و ۱

تبدیل نمادهای مفهومی به اعداد کمی		نماد مفهومی
V	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۱ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۰ قرار می‌گیرد.	
A	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۰ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۱ قرار می‌گیرد.	
X	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۱ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۱ قرار می‌گیرد.	
O	خانه‌ی مربوط به این زوج در ماتریس دستیابی عدد ۰ و خانه‌ی قرینه‌ی آن عدد ۰ قرار می‌گیرد.	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در این بخش براساس این مفاهیم، اقدام به تشکیل ماتریس دستیابی جهت تعیین مقایسه سطر «*i*» و ستون «*j*» براساس ۰ و ۱ می‌شود.

جدول (۹) ماتریس دستیابی الزامات حسابداری شنیداری

	E	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7
مولفه‌های مستقر سطر « <i>i</i> »	E1	-	۱	۰	۱	۰	۱	۰
	E2	۰	-	۰	۰	۰	۰	۰
	E3	۰	۱	-	۰	۰	۰	۰
	E4	۱	۱	۰	-	۰	۱	۰
	E5	۰	۱	۱	۱	-	۱	۰
	E6	۱	۱	۰	۱	۰	-	۰
	E7	۰	۱	۰	۰	۱	۰	-
	مولفه‌های مستقر ستون « <i>j</i> »							

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در ادامه‌ی تحلیل جهت تعیین ارتباط غیرمستقیم بین مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری، مقایسه‌ی زوجی *i* امین مولفه به صورت دو به دو با تمام عناصر از (*i* + 1) ام تا *n* ام مورد مقایسه قرار می‌گیرد. برای هر ارتباط پاسخ بله از گزینه «» استفاده شده است که به معنای وجود ارتباط قطبی بین مولفه‌های پژوهش است.

جدول (۱۰) مقایسه زوجی بین مضامین گزاره‌های براساس فرم ماتریس

ماتریس متقابل E1 ... E7											
E7 - E1	E1 - E7	E6 - E1	E1 - E6	E5 - E1	E1 - E5	E4 - E1	E1 - E4	E3 - E1	E1 - E3	E2 - E1	E1 - E2
	☒	☒		☒		☒	☒				
ماتریس متقابل E2 ... E7											
E7 - E2	E2 - E7	E6 - E2	E2 - E6	E5 - E2	E2 - E5	E4 - E2	E2 - E4	E3 - E2	E2 - E3		
	☒		☒		☒		☒		☒		
ماتریس متقابل E3 ... E7											
E7 - E3	E3 - E7	E6 - E3	E3 - E6	E5 - E3	E3 - E5	E4 - E3	E3 - E4				
					☒						
ماتریس متقابل E4 ... E7											
E7 - E4	E4 - E7	E6 - E4	E4 - E6	E5 - E4	E4 - E5						
			☒	☒	☒						
ماتریس متقابل E5-E7											
E7 - E5	E5 - E7	E6 - E5	E5 - E6								
	☒										
ماتریس متقابل E6 - E7											
E7 - E6	E6 - E7										

منبع: یافته‌های پژوهشگر

براساس، ماتریس مقایسه زوجی، در این بخش اقدام به تشریح روابط ماتریس هریک از الزامات حسابداری شنیداری از مرحله‌ی کیفی پژوهش می‌شود تا براساس آن نسبت به ایجاد روابط انتقالی در مدل نهایی اقدام لازم صورت گیرد.

جدول (۱۱) تشریح روابط ماتریس متقابل زوجی

ماتریس متقابل	تشریح ماتریس متقابل
	■ «E1» اخلاق‌گرایی در حرفه حسابداری
E1 → E4	ترکیب متقابل اخلاق‌گرایی با هویت اجتماعی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E4 → E1	ترکیب متقابل هویت اجتماعی با اخلاق‌گرایی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E5 → E1	سیستم اطلاعات مالی از طریق اخلاق‌گرایی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری

ماتریس متقابل	تشریح ماتریس متقابل
E1 → E6	ترکیب متقابل اخلاق‌گرایی با پویایی دیالکتیک مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E6 → E1	ترکیب متقابل پویایی دیالکتیک با اخلاق‌گرایی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
■ «E2» ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری	
E3 – E2	هوش حسابداری از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E4 – E2	هویت اجتماعی از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E5 – E2	سیستم اطلاعات مالی از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E6 – E2	پویایی دیالکتیک از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E7 – E2	تکنوکراسی از طریق یادگیری مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
■ «E3» هوش حسابداری	
E5 – E3	سیستم اطلاعات مالی از طریق هوش مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
■ «E4» هویت اجتماعی حرفه حسابداری	
E5 – E4	توسعه سیستم اطلاعات مالی از طریق هویت اجتماعی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E4 – E6	ترکیب متقابل هویت اجتماعی با پویایی دیالکتیک مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
E6 – E4	ترکیب متقابل پویایی دیالکتیک با هویت اجتماعی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
■ «E5» توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی	
E7 – E5	تکنوکراسی از طریق سیستم اطلاعات مالی مبنای توسعه‌ی کارکردهای حسابداری شنیداری
■ «E6» تکنوکراسی‌گرایی در حرفه حسابداری	
--	--

منبع: یافته‌های پژوهشگر

براساس، ماتریس مقایسه زوجی، در این بخش اقدام به تدوین ماتریس دستیابی نهایی براساس ارتباط غیرمستقیم مولفه‌های پژوهش می‌شود. در این بخش مولفه‌هایی که دارای ارتباط متقارن باشند یعنی هم در تکرار مقایسه زوجی اثرگذار باشند و هم در تقارن متغیرهای مرتبط با یکدیگر تأثیر بگذارند، از علامت «*» برای نشان دادن آن استفاده می‌شود. لذا نتایج این بخش در جدول (۱۲) به ترتیب زیر ارائه شده است. باتوجه به مشخص شدن، سطح تاثیرگذاری مستقیم و انتقالی مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری، در گام بعد اقدام به تعیین درصدهای امتیاز مجموع سطح تاثیرگذاری‌ها می‌شود که این نتایج در قالب جدول (۱۳) ارائه شده است.

جدول (۱۲) ماتریس دستیابی نهایی مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری

	E	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	
مولفه‌های مستقر سطر «g»	اخلاق‌گرایی در حرفه حسابداری	E1	۱	۱	۰	۱	۰	۱	۰
	ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری	E2	۰	۱	۰	۰	*۱	۰	۰
	هوش حسابداری	E3	۰	۱	۱	۰	*۱	۰	۰
	هویت اجتماعی حرفه حسابداری	E4	۱	۱	۰	۱	*۱	۱	۰
	توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی	E5	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۰
	پویایی تعاملات دیالکتیکی در حرفه حسابداری	E6	۱	۱	۰	۱	۰	۱	۰
	تکنوگرایی‌گرایی در حرفه حسابداری	E7	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۱
مولفه‌های مستقر ستون «f»									

جدول (۱۳) درصد امتیازهای سطح تاثیرگذاری مضامین استیلای قدرت

مولفه‌های الزامات حسابداری	تاثیرگذاری مستقیم	تاثیرگذاری انتقال‌پذیر	تاثیرگذاری تفسیری	تاثیرگذاری کلی	درصد تاثیرگذاری جامع	Rank
E1	۴	۰	۲	۶	۱۵٪	۱th
E2	۱	۱	۰	۲	۵٪	۲th
E3	۲	۱	۱	۴	۱۰٪	۳th
E4	۳	۱	۳	۷	۱۷.۵٪	۴th
E5	۵	۰	۴	۹	۲۲.۵٪	۵th
E6	۴	۰	۳	۷	۱۷.۵٪	۶th
E7	۳	۰	۲	۵	۱۲.۵٪	۷th
مجموع	۲۲	۳	۱۵	۴۰		
درصد	۵۵٪	۷.۵٪	۳۷.۵٪			

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج نشان می‌دهد، ۵۵ درصد ارتباط بین مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری، مستقیم و تنها ۷.۵ درصد دارای تاثیرگذاری انتقالی هستند. از مجموع تاثیرگذاری کلی مبتنی بر مقیاس زوجی بین مولفه‌های پژوهش مشخص شد، درصد تاثیرگذاری مولفه‌ی توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی به عنوان مبنای حسابداری شنیداری نسبت به بقیه مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری بالاتر می‌باشد، که به معنای آن است که حسابداری شنیداری جهت شناخت انتظارات برآمده از بسترهای اجتماعی می‌بایست سیستم‌های فناوری اطلاعات مالی را تقویت نماید تا بتواند به انتظارات اطلاعاتی ذینفعان پاسخ متناسب و قابل اتکاء ارائه دهد. در ادامه باهدف تقویت شناخت مولفه‌های پژوهش از نظر ماتریس میک‌مک، اقدام به جایگذاری هریک از مولفه‌های پژوهش در درون این ماتریس می‌شود.

جدول (۱۴) تعیین قدرت نفوذ و وابستگی مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری

	E	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	
اخلاق‌گرایی در حرفه حسابداری	E1	۱	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۴
ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری	E2	۰	۱	۰	۰	*۱	۰	۰	۲
هوش حسابداری	E3	۰	۱	۱	۰	*۱	۰	۰	۳
هویت اجتماعی حرفه حسابداری	E4	۱	۱	۰	۱	*۱	۱	۰	۵
توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی	E5	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۵
پویایی تعاملات دیالکتیکی در حرفه حسابداری	E6	۱	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۴
تکنوگرایی‌گرایی در حرفه حسابداری	E7	۰	۱	۰	۰	۱	۰	۱	۳
		۳	۷	۲	۴	۵	۴	۱	
		قدرت وابستگی							

منبع: یافته‌های پژوهشگر

براساس تعیین قدرت نفوذ و وابستگی اقدام به تحلیل گره‌ها و لینک‌های هر یک از مولفه‌های پژوهش در قالب تحلیل نموداری میک‌مک می‌شود. لذا براساس قدرت نفوذ و وابستگی از طریق ترکیب نمودن تقارن مولفه‌های براساس ۴ بُعد نموداری این تحلیل، مولفه‌های جایگذاری می‌شوند.

نمودار (۱) (MICMAC) قرار گرفتن مولفه‌های پژوهش براساس قدرت نفوذ و وابستگی

		ربع پیوندی				ربع مستقل			
قدرت نفوذ	۸								
	۷								
	۶								
	۵				[[E4]]	[[E5]]			
	۴			[[E1]]	[[E6]]				
	۳		[[E7]]	[[E3]]					
	۲						[[E2]]		
	۱								
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	
		ربع وابسته				ربع خودمختاری			
		قدرت وابستگی							

منبع: یافته‌های پژوهشگر

همانطور که نتایج نشان می‌دهد، در رُبع اول، یعنی خودمختاری، چهار مولفه‌ی اخلاق‌گرایی در حرفه حسابداری؛ هوش حسابداری؛ پویایی تعاملات دیالکتیکی در حرفه حسابداری و تکنوگراسی‌گرایی در حرفه حسابداری به لحاظ قدرت نفوذ و قدرت وابستگی، نقش چندانی در توسعه حسابداری شنیداری ایفا نمی‌کنند. به عبارت دیگر این ابعاد نه از قدرت نفوذ و نه از قدرت وابستگی در حسابداری شنیداری برخوردار هستند و در واقع نقشی در عرصه‌های اثربخشی تعامل حسابداری با ذینفعان ایفا نمی‌کنند. از طرف دیگر در رُبع وابسته مشخص شد، مولفه‌ی ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری قرار دارد که اگرچه قدرت نفوذ پایین‌تری از حد مطلوب دارند، اما از قدرت وابستگی قوی برخوردار هستند. به عبارت دیگر، ارتقاء ظرفیت یادگیری حرفه حسابداری باعث می‌شود تا عملکردهای دیگر بخش‌های حسابداری شنیداری زمینه را برای دانش افزایشی بیشتر در سیستم‌های حسابداری ایجاد نمایند. در رُبع مستقل مشخص شد مولفه‌ی هویت اجتماعی حرفه حسابداری قرار دارند که گویایی این موضوع هستند که دارای قدرت نفوذ بسیار بالایی در کارکردهای الزامات حسابداری شنیداری هستند. این نتیجه نشان دهنده‌ی این موضوع است که حسابداری شنیداری به ارزش‌های برآمده از انتظارات و بسترهای اجتماعی وابسته است و می‌تواند در پایداری اثربخشی حسابداری شنیداری از نقش اثرگذاری برخوردار باشد. در نهایت مشخص گردید، مولفه‌ی توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی در رُبع چهارم یعنی رُبع پیوندی قرار دارند که نشان‌دهنده‌ی این موضوع هستند که وجود سیستم‌های اطلاعات مالی می‌تواند در توسعه دانش حسابداری شنیداری مثرتر باشد. این نتیجه نیز بیان‌کننده‌ی این موضوع است که مهمترین فاکتور بنیان‌سازی حسابداری شنیداری به توسعه‌ی سیستم‌های اطلاعات مالی وابسته است، زیرا از یک سو اطلاعات را از محیط اجتماعی و انتظارات ذینفعان دریافت می‌کند و با اعمال فرآیندها، آن را به ذینفعان مخابره می‌نمایند که رفت و برگشت می‌تواند ماهیت حسابداری شنیداری در گستردگی تعامل با ذینفعان را نشان دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش ارائه الگو الزامات توسعه حسابداری شنیداری و ارزیابی ابعاد آن در شرکت‌های بازار سرمایه می‌باشد. در این پژوهش که به لحاظ جمع‌آوری داده‌ها ترکیبی بود، با مرور ۱۰ پژوهش اولیه مرتبط با موضوع حسابداری شنیداری، ۷ الزام توسعه‌ی حسابداری شنیداری از منظر ویژگی‌های فردی و ساختاری تعیین گردید. براین اساس باتوجه به سوال اول پژوهش که به دنبال تعیین ابعاد حسابداری شنیداری بود، مشخص گردید ۷ الزام توسعه حسابداری شنیداری می‌بایست مدنظر قرار گیرد. سپس با هدف رسیدن به پایایی ابعاد شناسایی شده از منظر حد اجماع نظری، از تحلیل دلفی بهره برده شد و براساس دو معیار میانگین و ضریب توافق این ابعاد مورد تأیید قرار گرفت. در نهایت با هدف تعیین تأثیرگذارترین الزام توسعه حسابداری شنیداری طبق سوال سوم پژوهش، از فرآیند رتبه‌بندی تفسیری استفاده گردید. نتیجه کسب شده نشان داد، درصد تأثیرگذاری مولفه‌ی توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی به عنوان مبنای حسابداری شنیداری نسبت به بقیه

مولفه‌های الزامات حسابداری شنیداری بالاتر می‌باشد. در تحلیل نتیجه کسب شده باید بیان نمود، توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی به عنوان محرک حسابداری شنیداری باعث می‌گردد تا همسو با تعریف این متغیر که اشاره به سطحی از شناخت انتظارات و نیازهای ذینفعان در بسترهای اجتماعی دارد، ارزیابی محیطی به سرعت صورت گیرد و با اعمال فرآیندهای فنی و رفتاری نسبت به ارائه‌ی پاسخ درخور به انتظارات و خواسته‌های آنان اقدام شود. این سیستم‌ها کمک می‌کنند تا ظرفیت‌های انعطاف‌پذیری واحد حسابداری در خصوص تغییر انتظارات اجتماعی و به طور کلی تغییرات حوزه مالی و حسابداری در بیرون شرکت، تقویت شود و از طریق کانال‌های ارتباطی به داخل شرکت مخابره شوند تا سیستم با اعمال سیاست‌ها و اتخاذ عملیات مناسب جهت پاسخ به آن‌ها، سریعاً تصمیم‌گیری نماید و در قالب گزارشگری و افشاء اطلاعات به موقع، به تقویت تعامل‌پذیری خود با ذینفعان هویت تازه‌ای ببخشد.

به عبارت دیگر، حسابداری شنیداری مهارتی است که از طریق آمادگی ذهنی در فرد و آمادگی ساختاری در واحد حسابداری، با شناسایی محیط در حال تغییر نسبت به انتظارات اجتماعی ذینفعان حساسیت بیشتری نشان می‌دهد و با درونی‌سازی آن‌ها تلاش می‌نماید تا سرعت پاسخ به تغییرات را تقویت نماید. لذا سیستم‌های اطلاعات مالی در سطوح مختلف عملیاتی تا استراتژیک، براساس غربالگری متداوم محیط به لحاظ شناسایی چنین انتظاراتی در تلاش هستند تا بهترین تصمیم را در سریع‌ترین زمان ممکن به ذینفعان انعکاس دهند. وجود پایگاه اطلاعات ایجاد شده به عنوان منبع اصلی چنین تغییراتی کمک می‌کند تا حرفه حسابداری از ظرفیت بالاتری برای شنیدن نیازهای اطلاعاتی ذینفعان برخوردار باشد و از سویی دیگر با تعامل بیشتر با ذینفعان به کاهش هزینه‌های نمایندگی کمک نمایند. همچنین در بُعد دیگر حسابداری شنیداری براساس نتیجه کسب شده باید بیان نمود، توسعه سیستم‌های اطلاعات مالی به ایجاد هنجارها و رویه‌های یکپارچه‌ی عملکردهای حسابداری در برابر ذینفعان مؤثر می‌باشد و این یکپارچگی باعث خواهد شد تا ارائه صورت‌های مالی به ایجاد شناخت بهتر در تصمیم‌گیرندگان منجر شود. همچنین حسابداری شنیداری از طریق وجود یکپارچگی سیستم‌های اطلاعاتی مالی، می‌تواند به توسعه‌ی چشم اندازهای آتی حسابداری به لحاظ دانش افزایی علمی حسابداری کمک نماید، چراکه غربالگری نیازهای اطلاعاتی حاضر در بازار کمک می‌کند تا مسیر توسعه دانش حسابداری بتواند به پوشش نواقص آتی بازار کمک نماید و با تغییر فلسفه‌ی حسابداری از عینیت‌گرایی به رفتارگرایی، سبب تقویت تعامل‌گرایی شرکت‌ها با ذینفعان گردد. نتیجه کسب شده با پژوهش‌های باتلر^۱ (۲۰۱۶)؛ سنن و همکاران^۲ (۲۰۲۲) و فریمائکس و همکاران^۳ (۲۰۲۰) که بر توسعه دانش حسابداری شنیداری از طریق رویکرد سیستماتیک در گردش اطلاعات تأکید داشتند، مطابقت دارد.

¹ Butler

² Senn et al

³ Frémeaux et al

لذا به تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری توصیه می‌شود تا با ایجاد انگیزه در مدیران شرکت‌ها، سیستم‌های اطلاعات مالی را به طور جدی‌تری در سطح واحدهای حسابداری توسعه دهند و کمک نمایند تا ظرفیت‌های ناشی از ایجاد چرخه‌ی اطلاعاتی با سرعت بیشتری بتواند به انتظارات حاکم بر بازار سرمایه واکنش نشان دهند و از این طریق شکاف هزینه نمایندگی کاهش یابد. از طرف دیگر نیز به سیاستگذاران مرتبط با عرصه‌ی بازار سرمایه توصیه می‌شود تا آموزش به واحدهای حسابداری در سطح کلان و آموزش به متصدیان حسابداری در سطح خرد را در قالب برنامه‌های زمان‌بندی شده به اجرا درآورند تا نسبت به توسعه دانش حسابداری از منظرهای گفتمان؛ شنیدار و تعامل‌گرایانه با ذینفعان فارغ از اثبات‌گرایی محض اقدامات لازم صورت پذیرد. مسئله‌ای که وجود دارد، سطح ارتباط بین واحد حسابداری با تدوین‌کنندگان استانداردها و آیین‌نامه‌های رفتاری در خصوص بهبود عملکرد سیستم‌های مالی اطلاعاتی، معمولاً جاده‌ی یک طرفه‌ای است و نقش واحدهای حسابداری در خصوص تمرکز بر شیوه‌های تعاملی خلاقانه و ترویج آن به عنوان یک هنجار عملکردی به کل بازار و صنعت، معمولاً مغفول باقی می‌ماند و سیاستگذاران این عرصه صرفاً براساس مجموعه گزارش‌های کمی و الزام‌آور نسبت به توسعه ارتباط حسابداری با ذینفعان اقدام می‌نمایند.

باتوجه به فرآیندهای طی‌شده، محدودیت قابل‌ذکر در این پژوهش، پیوند بین رویکردهای درونی مشارکت‌کنندگان پژوهش با ابزارهای قابل‌سنجش در بخش کمی بود، که همچون تمامی پژوهش‌های علوم انسانی این پژوهش نیز با این محدودیت مواجه بود. به عبارت دیگر، از آنجاییکه پژوهش براساس استفاده از تحلیل‌های بخش کیفی و کمی به دنبال پیوندزدن بخش محتوایی و نظری با بخش و ادراک‌های واقعی مشارکت‌کنندگان پژوهش بود، می‌توان ضمن اینکه به سطح قابل‌توجهی از پیوند بین تئوری‌ها با واقعیت‌های کاربردی اشاره نمود، در عین حال به عدم پوشش تمامی ابعاد حسابداری شنیداری در عمل نیز اذعان کرد، چراکه کارکردهای رفتاری و عملکردی بی‌شماری ممکن است در توسعه‌ی حسابداری شنیداری وجود داشته باشد که نقش ارزش‌آفرینی در افشاء اطلاعات واحدهای تجاری ایفا نماید. لذا برای پژوهش‌های آتی می‌توان استفاده از تحلیل‌های سناریو و تحلیل‌های مبتنی بر گروه‌های کانونی را برای توسعه نظری و کاربردی حسابداری شنیداری پیشنهاد نمود. زیرا استفاده از گروه‌های کانونی و تحلیل سناریو به دلیل بحث و بررسی متمادی در جریان جمع‌آوری داده‌های پژوهش می‌تواند تا حد زیادی مشکل مربوط به پیوند درونی مشارکت‌کنندگان با واقعیت‌های کاربردی را حل نماید.

فهرست منابع

- (۱) پیری‌سقرلو، مهدی،، تحریری، آرش،، حجازی، رضوان و صمدی‌لرگانی، محمود، ۱۴۰۰. تاثیر عناصر آموزش بر توسعه حسابداری در دانشگاه‌های ایران: تاریخ شفاهی، دانش حسابداری مالی، ۸(۲)، صص. ۶۹-۱۰۴.

- (۲) خوشبخت، اسماعیل، تائبی‌نقندری، امیرحسین و زینلی، حدیث. ۱۴۰۱. دینداری، اخلاق حرفه‌ای حسابداران و تقلب‌های گزارشگری مالی، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴(۵۳)، صص. ۲۲۳-۲۵۴.
- (۳) فرید، داریوش و قدک فروشان، مریم. ۱۳۹۸. مدیریت دارایی و مربوط بودن اطلاعات حسابداری، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۱(۴۴)، صص. ۷۹-۱۰۰.
- (۴) کریمی، اکرم، دارایی، رویا، پورفخاران، محمدرضا و مقدم، حسین، ۱۴۰۱. پیش‌بینی رتبه‌بندی کیفیت اطلاعات با رویکرد تحلیل عاملی و هوش مصنوعی، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴(۵۴)، صص. ۱۰۱-۱۴۰.
- (۵) گیلانی، آتنا، صفری‌گرایلی، مهدی، رضانی، جواد و رضائیان، رمضان. ۱۴۰۱. طراحی مدل کارکرد استعاره حسابداری گفتمان: نظریه داده بنیاد و تحلیل ماتریس تفسیری فازی، مجله دانش حسابداری، ۳(۳)، صص. ۱-۲۳.
- (۶) نجاس، کاظم، کرمی، غلامرضا، حجازی، رضوان و خواجوی، شکراله. ۱۳۹۹. بررسی تأثیر یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)، بر یادگیری حسابداری، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، ۱۲(۴۵)، صص. ۷۰-۵۵.
- 7) Alexander, D., de Brébisson, H., Circa, C., Eberhartinger, E., Fasiello, R., Grotke, M. and Krasodomska, J. 2018. Philosophy of language and accounting, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(7), pp. 1957-1980.
- 8) Baker, M., Andrew, J. and Roberts, J. 2022. Accounting talk: developing conversation analysis in accounting research, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, pp. 102-138.
- 9) Bassnett, S., Frandsen, A.-C., and Hoskin, K. 2018. The unspeakable truth of accounting: On the genesis and consequences of the first “non-glottographic” statement form, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(7), pp. 2083-2107.
- 10) Borner, M. and Zerfass, A. 2018. The Power of Listening in Corporate Communications: Theoretical Foundations of Corporate Listening as a Strategic Mode of Communication, *Public Relations and the Power of Creativity (Advances in Public Relations and Communication Management)*, Emerald Publishing Limited, Bingley, pp.3-22.
- 11) Brown, J. 2009. Democracy, sustainability and dialogic accounting technologies: Taking pluralism seriously, *Critical Perspectives on Accounting*, 20(3), pp.313-342.
- 12) Butler, C. 2016. The probability evaluation game: an instrument to highlight the skill of reflexive listening', *Accounting Education*, 25(2), pp.107-23.
- 13) Chithambarathan, P., Subramanian, N. and Palaniappan, P.K. 2015. An innovative framework for performance analysis of members of supply chains, *Benchmarking: An International Journal*, 22(2), pp. 309-334.
- 14) Da Silva, J. B., Llewellyn, N. and Anderson-Gough, F. 2017. Oral-aural accounting and the management of the Jesuit corpus, *Accounting, Organizations and Society*, 2(2), pp. 1-14.
- 15) Ferrari-Bridgers, F. and Murolo, S. 2022. Assessing Critical Listening Skills in Accounting Community College Students: An Exploratory Inquiry of How Exercising Listening Skills Positively Impacts Students' Test Performance, *Business and Professional Communication Quarterly*, pp. 23-64.

- 16) Frémeaux, S., Puyou, F. R. and Michelson, G. 2020. Beyond accountants as technocrats: A common good perspective, *Critical Perspectives on Accounting*, 67/68(1), pp.1-22.
- 17) Godowski, Ch., Negre, E. and Verdier, M. A. 2021. Toward dialogic accounting? Public accountants' assistance to works councils – A tool between hope and illusion, *Critical Perspectives on Accounting*, 69(3), pp.124-149.
- 18) Jackling, B. 2002. Are Negative Perceptions of the Accounting Profession Perpetuated by the Introductory Accounting Course? An Australian Study, *Asian Review of Accounting*, 10(2), pp.62-80.
- 19) Kelly, P. 2021. Integrating Giving Voice to Values into an Accounting Ethics Course – Promoting Ethical Behavior of Future Accounting Professionals, Baker, C.R. (Ed.) *Research on Professional Responsibility and Ethics in Accounting* (Research on Professional Responsibility and Ethics in Accounting, Emerald Publishing Limited, Bingley, pp.19-35.
- 20) Kholeif, A. 2011. The Positivistic Approach to Management Accounting: Recent Developments and Future Directions, *Review of Management Accounting Research*, Palgrave Macmillan, London, pp.523–542
- 21) Melissa Walters-York, L. 1996. Metaphor in accounting discourse, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 9(5), pp.45-70.
- 22) Oussii, A.A. and Klibi, M.F. 2017. Accounting students' perceptions of important business communication skills for career success: An exploratory study in the Tunisian context, *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 15(2), pp.208-225.
- 23) Reddrop, A., Gido, M. 2019. Listening Skills: Accountancy Educators in Retreat, *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 13(1), pp.76-89.
- 24) Rizza, C. and Ruggeri, D. 2021. Knowing new managerial directions: the role of AIS, *Journal of Accounting & Organizational Change*, 17(2), pp.282-306.
- 25) Ruff, K., Nappert, P.-L. and Graham, C. 2022. Impact valuations in social finance: emic and polyvocal stakeholder accounts, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, pp.33-51.
- 26) Rutherford, B.A. 2020. Ironies of narrative accounting research and the case for professional accounting judgement in accounting scholarship, *Meditari Accountancy Research*, 28(2), pp.229-250.
- 27) Senn, J., Luque-Vílchez, M. and Larrinaga, C. 2022. The role of accounting in the assessment of knowledge production from a multi-stakeholder's perspective, *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, pp. 133-174.
- 28) Stone, G. and Lightbody, M. 2017. The nature and significance of listening skills in accounting practice, *Accounting Education*, 21(4), pp.363-84.
- 29) Sushil, A. 2017. Multi- criteria valuation of flexibility initiatives using integrated TISM–IRP with a big data framework, *Production Planning & Control*, 28(11/12), pp.999-1010.
- 30) Tran, L.T.H., Tu, T.T.K., Nguyen, T.T.H., Nguyen, H.T.L. and Vo, X.V. 2021. Annual report narrative disclosures, information asymmetry and future firm performance: evidence from Vietnam, *International Journal of Emerging Markets*, pp. 203-244.

Abstract

<https://doi.org/10.30495/faar.2023.1966516.3540>

Provide a Model of Aural Accounting and Appraisal its Dimensions

Ali Nouri¹
Mehdi Safari Gerayli²
Ebrahim Givaki³
Ali Lalbar⁴

Received: 13 / December / 2023 Accepted: 04 / February / 2024

Abstract

Over time, accounting knowledge has shifted from a purely positivist form to interactionism in line with social changes, and the emergence of perspectives such as narration in accounting or the language of reporting is the result of such changes in the profession. Aural Accounting, as one of the most emerging aspects of this knowledge, seeks to create perspectives on future accounting so that it can improve its capacity to meet information expectations and needs. The purpose of this research is provide a model of aural accounting development requirements and appraisal its dimensions in Tehran Stock Exchange (TSE). In this study, which was a methodology mixed, first, through content screening, to determine the requirements for the development of aural accounting in the period between 2017 and 2022. By determining 10 initial studies, critical appraisal was performed with the help of 14 accounting experts and finally 7 dimensions of aural accounting development requirements were determined. Then, the reliability of these dimensions was determined through Delphi analysis. In the quantitative part of the research, with the help of 20 accounting managers and financial directors of Tehran Stock Exchange companies, was performed an interpretive ranking process. The results showed that the percentage of effectiveness of the component of financial information systems development as the basis of aural accounting is higher than other components of aural accounting requirements, which means that aural accounting to strengthen the expectations of social contexts should strengthen financial information systems that to be able to respond appropriately and reliably to the information expectations of stakeholders.

Keywords: Aural Accounting; Financial Information Systems; Interpretive Ranking Process.

¹ Department of Accounting, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran. armin.207@yahoo.com

² Department of Accounting, Bandargaz Branch, Islamic Azad University, Bandargaz, Iran. (Responsible Author) Mehdi.safari83@yahoo.com

³ Department of Management, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran. egivaki_1352@yahoo.com

⁴ Department of Accounting .Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran a_lalbar@iau_arak.ac.ir

<http://faar.iauctb.ac.ir>

246

Creative Commons – Attribution 4.0
International – CC BY 4.0
Creativecommons.org